והניחו בביסא ונגע טבול יום באחד מהן מהו כי (א)תנן [א]כלי מצרף מה שבתוכו לקדש ה"מ היכא דנגעי בהדדי אבל היכא דלא נגעי בהדדי לא או דילמא ל"ש אמר להו איהו מי תנן כלי מחבר כלי מצרף תנן [ב]כל דהו הושיט אחד לבינייהן מהו א"ל [ג]צריך לכלי כלי מצרפו אין צריך לכלי אין כלי מצרפו הושיט טבול יום את אצבעו ביניהן מהו אמר להו [ד]אין לך דבר שמטמא מאוירו אלא כלי חרס בלבד הדר איהו בעא מינייהו מהו [ה]לקמוץ מזה על זה (א) צירוף דאורייתא או דרבנן אמרו לו זו לא שמענו כיוצא בו שמענו דתנן שני מנחות שלא נקמצו ונתערבו זו בזו אם יכול לקמוץ מזו בפני עצמה ומזו בפני עצמה כשירות ואם לאו פסולות כי יכול לקמוץ מיהא כשירות (ג) אמאי הך דמערב הא לא נגע אמר רבא דלמא [ו]בגושין המחולקין העשויין כמסרק מאי הוי עלה אמר רבא ת"ש דתניא [ז]והרים ממנו מן המחובר *שלא יביא עשרון בשני כלים ויקמוץ הא בכלי אחד דומיא דשני כלים קמיץ א"ל אביי דילמא שני כלים ה"ד כגון קפיזא בקבא דאע"ג דעריבי מעילאי כיון דמיפסק מחיצתא דקפיזא (ג) מתתא [ז]הא כלי אחד דומיא דב' כלים ה"ד כגון עריבתה (ד) של תרנגולין ואע"ג דמיפסקן מחיצתא הא נגיע אבל הכא דלא נגיע כלל תיבעי לך בעי רבי ירמיה (ה) צירוף כלי וחיבור מים מהו כי תנן כלי מצרף מה שבתוכו לקדש ה"מ דגואי אבל דבראי לא או דילמא כיון דמחבר מחבר ואם תימצי לומר [י]כיון דמחבר מחבר חיבור מים וצירוף כלי (ו) ונגע טבול יום מבחוץ מהו כי תנן כלי מצרף ה"מ דנגע מגואי אבל מבראי לא או דילמא לא שנא [י]תיקו: בעי רבא [ח]עשרון שחלקו ונטמא אחד מהן והניחו בביסא וחזר טבול יום ונגע באותו טמא מהו *מי אמרינן שבע (א) לו טומאה או לא אמר ליה אביי ומי אמרינן שבע ליה טומאה והתנן [ט]סדרין טמא מדרס

מדרס

רש"י

והניחו בביסא. ואלו שני החצאין אין נוגעין זה [ו] לזה: מהו. מי נטמא חבירו או לא: כי תנן. בפרק חומר בקודש (חגיגה דף כ:) הכלי מצרף מה שבתוכו לקדש שאם נגע טבול יום במקצתו פסל את כולו: ה"מ דנגעי אהדדי כו'. להכי נקט טבול יום משום דאין טומאתו חמורה לעשות ראשון ושני דאי טומאה אחרת ל"ל צירוף הא מטמא אותו הטמא את הכלי והכלי מטמא את השאר: מי תנן כלי מחבר. (ב) הוה משמע דנגעי אהדדי והכלי מחברם כאילו הוי חד ואם נטמא זה נטמא זה. מצרף משמע דאין נוגעין וזה מצרפן [ח] להיות אחד: הושיט. חצי עשרון אחד לבין הנך [ט] חצי עשרון: מהו. אם נגע טבול יום בזה מהו שיטמא אותן [י] שנים: אין צריך לכלי. כגון האי חצי עשרון שלישי דאין צריך לכלי דהא אינו מצטרף עם אלו למנחה אחת אין הכלי מצרפו וטהורים הראשונים: הושיט טבול יום כו'. באוירן ולא נגע לא בהן ולא בכלי: צירוף כלי דאורייתא. [יא] דאמרינן (חגיגה דף כג:) כף אחת[י] הכתוב עשאו לכל מה שבכף אחת לא שנא לחומרא כגון טומאה ול"ש לקולא כגון קמיצה דהוי כאילו נוגעין וקמיצה מעלייתא היא: או דרבנן. ולחומרא ולא לקולא: מזו בפני עצמה. משמע שעומד מזו בצד הכלי כדי קומץ שאינו מעורב וכן [יב] בזו: הך דמערב הא לא נגע. בקומץ וקתני כשרות אלמא צירוף דאורייתא: אמר רבא דילמא. לאו דקאי קומץ בפני עצמו [יג]: כגושין[ו] המחולקין העשוין כמסרק. גופי המנחה מחולקין מראש האחד מזו כדי קומץ ומזו כדי קומץ אבל בראש האחד נוגעין כמסרק זה שמצד אחד מחובר ומצד אחד שיניו מפוזרות: מאי הוי עלה. דשני חצאים מחולקים מהו לקמוץ מזה על זה משום צירוף כלי: והרים ממנו. בקומצו: דומיא דב' כלים. כגון דאין נוגעין זה בזה: כגון קפיזא בקבא. שחקק מדה קטנה בתוך מידה גדולה ונותן בפנימי חצי עשרון וחציו בחיצון דאע"ג דעריבי שני החצאין מעילאי בגודש הכלי: כיון דמפסקי מחיצתא מפסקי. דאין עירוב הגודש עירוב הואיל ואינו [יד] באויר הכלי. ובהא דייקינן הא כלי אחד דומיא דהאי שהוא בשני כלים כשר: כגון עריבתא[טו]. ארוכה[ח] של תרנגולין ומחיצה נמוכה באמצעית כדי לחלוק בין מים למורסן ואותה מחיצה נמוכה ואינה מגעת לשפת העריבה הילכך לאו הפסק הוא [טז] דנגעי למעלה מן המחיצה שני החצאין באויר הכלי אבל הכא גבי ביסא דחלוקין הן לגמרי לא: צירוף כלי וחיבור מים מהו. כלומר חצי עשרון שנטמא בצירוף כלי מהו שיטמא אחר בחיבור מים כגון אם יש שני חצאי עשרון בכלי ואין נוגעין וחצי עשרון יש חוץ לכלי וחיבור מים כגון נצוק או צינור מחבר את של חוץ לכלי [יז] ומה שבתוך הכלי ונגע טומאה בזה שבכלי שאינו נוגע במים ונטמא חבירו משום צירוף כלי: מהו. שיטמא את [יח] של זה בחיבור מים: ה"מ דגואי. לאותו שבכלי מהני ולא לשל חוץ: מחבר. וטמא החיצון: חיבור מים וצירוף כלי. כגון אם נטמא החיצון ונטמא זה שבכלי בחיבור מים: מהו. שיטמא זה את האחר משום צירוף כלי מי אמרינן דלא מהני צירוף אלא לטומאה שאירעה בתוך הכלי או לא אמרינן: ונטמא אחד מהן. ואח"כ הניח לשניהם בביסא ואין נוגעין דלהאי ודאי לא מהני צירוף שיחזור זה ויטמא את זה שהרי לא היה בכלי בשעת טומאה [יט] (ט)(אלא אם כן) חזר טבול יום ונגע בטמא מהו שיקבל טומאה זו כדי לפסול חבירו: הא שבע ליה טומאה. ראשונה ולא יקבל עוד טומאה אחרת:

מדרס

תוספות

קדשי קדשים (דף נט.) כי סליק רב כהנא אשכחיה לר"ש ברבי דיתיב וקאמר משמיה דר' ישמעאל בר' יוסי מזבח שנפגם כולו אבל ודאי הא דשאל לו רבי יוחנן ספיקותיו היה בסוף ימיו כשהיה ר' יוחנן ראש ישיבה כדמוכח בסוף ב"ק (דף קיז:) ור"ת פי' ההיא דגיטין (דף פד:) רבי יוחנן לתלמידיו שמבבל היה אומר כמו שמפרש הא לן והא להו בקידושין (דף כט:):

שאין צריך לכלי אין כלי מצרפו. בפרק בתרא דחגיגה (דף כג:) בגמרא הכלי מצרף [כ] מדכתיב כף אחת ומותיב רב כהנא מההיא דמוסיף ר"ע ודייק מינה שהוא מדרבנן ומשני ר"ש בן לקיש משום בר קפרא לא נצרכא [י] לשירי מנחה דאורייתא את שצריך לכלי הכלי מצרפו ושאין צריך לכלי אין הכלי מצרפו ואתו רבנן וגזור אפי' אין צריך לכלי כלי מצרפו וזהו תימה שפשוט לרב כהנא כל כך דאין כלי מצרף מה שאין צריך לכלי [כ] דלא משמע דפליג אההיא שינויא ושמא סבר לה כההיא שינויא דרבה בר אבוה דמשני התם כשנכרו ע"ג קטבליא א"נ דוקא בשירי מנחה שהיה כבר צריך לכלי מצרף כלי מדרבנן שלא יצא מקדושתו דקודם קמיצה ולא דמי להכא * דלא היה מעולם צריך לכלי:

צירוף דאורייתא או דרבנן. וא"ת והא רב כהנא גופיה מדקדק בפרק בתרא דחגיגה (ג"ז שם) שהוא דרבנן מההיא דהוסיף ר"ע ויש לומר דשמא מספקא ליה משום שינויא דהתם:

צירוף כלי וחיבור מים מהו. פי' בקונטרס כלומר חצי עשרון שנטמא בצירוף כלי מהו שיטמא [כא] בחיבור מים כגון אם יש שני חצאי עשרון בכלי ואין נוגעין וחצי עשרון יש חוץ לכלי וחיבור מים כגון נצוק או צינור מחבר את אשר חוץ לכלי למה שבתוך הכלי ונגע טומאה בזה שבכלי שאינו נוגע במים ונטמא חבירו משום צירוף כלי מהו שיטמא את זה שבחוץ בחיבור מים ודבר תימה הוא לומר שמשקין מחברין אוכלין לקבל טומאה ולטמא אחרים ועוד שפירש שמתחברין ע"י נצוק והלא אפי' למים עצמן קיימא לן במכשירין (פ"ה מ"ט) דאין נצוק חיבור לטומאה וכעין פי' הקונטרס יש משנה אחת במסכת טהרות פרק שמיני (מ"ח) עריבה שהיא קטפרס (ל) (ונצוק) מלמעלן ומשקה טופח מלמטן וג' חתיכות כביצה אין מצטרפות ושתים מצטרפות ור' יוסי אומר אפי' שתים אינם מצטרפות אא"כ היו רוצצות משקה ואם היה משקה עומד אפי' כעין החרדל מצטרף ר' דוסא אומר האוכל פרור אינו מצטרף ובתוספתא (מ) תניא אתרוג שנפרך ותחבו בכוש או בקיסם הרי זה אין חיבור שאין חיבורי אדם חיבור [כב] עיסה שלשה במי פירות טהורה שאין לך דבר שמחבר את האוכלין אלא שבעה משקין ודבר תימה הוא אם [כג] לישת מי פירות אינה מועלת לחבר את הקמח ושמא לשה לאו דוקא אלא אורחא דמילתא נקט [כד] דבר שאדם לש במי פירות פעמים שמי פירות מחברין ב' חצאי זיתים עיסה [כה] במשקין הבאין מזה לזה (ו):

ועשאו

עין משפט נר מצוה

מ א ב מיי' פי"ב מהל' שאר אבות הטומאה הל"ו:
מא ג מיי' שם הלכה ח:
מב ד מיי' פי"ג מהל' כלים הל"ה:
מג ה מיי' פי"א מהל' פסוה"מ הל' כג:
מד ו ז מיי' פי"ב מהל' שאר אבות הטומאה הל"ט:
מה ח מיי' שם הלכה י:

◆

שיטה מקובצת

א] צירוף עיין בתוס' לקמן דף עו ע"ב: ב] אמאי הא דמערב הא לא נגע. דס"ד שהן מעורבין כל כך מצד אחד שיהא הסולת של זו חולק מקצת חבירו ומכסהו שלא יהא כל העשרון של זו חולק מקצת חבירו ומכסהו שלא יהא כל העשרון של זו מחובר לעצמו (והר"ל) כגושין המחולקין כזה:

ג] מתתאי. עשרון לא כלי אחד ותיבת הא ליתא שם: ד] עריבת תרנגולין תיבת של ל"ש: ה] צירוף כלי וחיבור מים. כגון עשרון שנחלק לג' חלקים השני חלקים הן בביסא אחד ולא נגעי אהדדי אלא שהכלי מצרפן לטומאה וחלק שלישי הוא חוץ לביסא ומים של נצוק או משקה טופח מחבר החיצון לאחד מן החלקים שבתוך הביסא יגע טבול יום בחלק הפנימי שאינו מחובר לחיצון ונטמא חבירו שבתוך הביסא כמותו מחמת צירוף הכלי ומבעיא ליה אם יטמא החיצון מפני חיבור המים והדר מבעיא ליה אם נגע טבול יום בחיצון ונטמא הפנימי המחובר לו טמא מחיבור המים אם יטמא הפנימי האחר שאינו מחובר לחיצון מפני צירוף הכלי: ו] וצירוף כלי [מאי] תיקו והשאר נמחק: ז] אין נוגעין זה בזה: ח] מצרפן כאילו הם נוגעין הסיד: ט] חצאי עשרון. ונתנו ביניהם: י] אותן. השנים: יא] דאורייתא. דכתיב כף ותיבת דאמרינן נמחק: יב] וכן. מזו תיבת בזו נמחק: הך דמערב. באיזון דמנחה ממנחת הקומץ וזו הא: יג] בפני עצמו. אלא בגושין. והדר"א: יד] ואינו. מערב באויר: טו] עריבת. התרנגולין ארוכה של: טז] הוא. דקא נגעי למעלה: יז] חוץ לכלי לאחר שבתוך תיבת ומה נמחק: יח] שיטמא זה את זה של חוץ בחבור: יט] בשעת טומאה אלא אם חזר: כ] מצרף. יליף מדכתיב: כא] שיטמא. אחר בחבור: כב] עסה שלשה. עיין בר"ש במס' טבול יום: כג] הוא אם. אין לישה מי פירות מועלת: כד] נקט. דכשאדם לש: כה] דיהים עיסה הבאין מזה ומזה במשקין:

מסורת הש"ס

א) פסחים יט. חגיגה כ:, ב) [חגיגה כג.], ג) תוספתא, נ"ק, ד) לא, נ"ק, ה) כלים פכ"ו מ"ט [ופ"כ מ"ו], ו) [במדבר ו], ז) תוספתא, נ"ק, ח) נ"ל עריבה, ט) נ"א ואח"כ וכו' נ"ק אלא אח"כ וכו', י) שם איתא אלא לשירי כו', כ) ילא, נ"ק, ל) [יהנלק], מ) [ספ"ה דעוקצין], נ) ועי' תוס' זבחים קה: ד"ה מיגור,

◆

תורה אור השלם

1. והרים ממנו בקמצו מסלת המנחה ומשמנה ואת כל הלבנה אשר על המנחה והקטיר המזבח ריח ניחח אזכרתה ליי: ויקרא ו ח

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' שבע ליה טומאה או לא: (ב) רש"י ד"ה מי תנן כלי מחבר אי תנא כלי מחבר הוה משמע וכו' נטמא זה אבל מצרף משמע:

◆

גליון הש"ס

גמ' שלא יביא עשרון בשני כלים. עי' לקמן דף ק ע"ב תוס' ד"ה אפשר: שם מי אמרי' שבע ליה טומאה. עיין שבת דף לא ע"ב תוס' ד"ה פתות: תוס' ד"ה שאין כו' ודלא היה מעולם צריך לכלי. עי' בהר"ש פ"ח דטהרות משנה ט:

◆

מוסף רש"י

כלי מצרף מה שבתוכו לקדש. חתיכות אוכלים הרבה בכלי אחד ונגע טמא באחד מהן הכלי מצרפן להיות כולן חתיכה אחת ונטמאו כולן (חגיגה כ:). עריבה ארוכה וכה אוכלי קודש מכאן ואוכלי קודש מכאן ואין נוגעין זה בזה ונגע טמא באוכלין שבראשה אחד ושבכלי לא נגע, ואוכל אין מטמא כלי אפילו מדרבנן ואפ"ה האוכלין שבשני ראשים מטמאים שהכלי מצרפן (פסחים יט.). צריך לכלי. דומיא דקמיצת שבכף דאיירי בה קרא כלי מצרפו, ושאינו צריך לכלי כגון שירי מנחה שהן אכילת כהן אין הכלי מצרפן (חגיגה כג.).